

DANSK KRONIK

1. Beretning for børne- og ungdomsforsorgen vedrørende perioden
1. januar 1964—31. marts 1965.

Beretningen indeholder bl. a. følgende oplysninger for året 1964 om antallet af tiltalefrafald og domfældelser vedrørende unge mellem 15 og 18 år:

	1964	1963
Tiltalefrafald mod børne- eller ungdomsforsorg eller andet tilsyn	1361	1531
Tiltalefrafald uden vilkår eller mod bøde og/eller erstatning	660	594
Tiltalefrafald i alt	2021	2125
Domfældelser	204	226
Bødevedtagelser	593	625

For samtlige tiltalefrafald under ét er det fald, der har kunnet iagttages gennem de senere år, således fortsat i 1964. Nedgangen ligger i den første gruppe — hvor der fastsættes tilsyn — og som giver det bedste billede af ungdomskriminalitetens udvikling. Antallet af denne gruppe tiltalefrafald er faldet med ikke mindre end 11 % fra 1963 til 1964.

Tiltalefrafaldene i denne gruppe fordeler sig således efter de fastsatte vilkår:

<i>Børne- og ungdomsforsorg</i>	1964	1963
Mod børneforsorg som eneste vilkår	689	726
Mod anbringelse i børne- og ungdomshjem	331	385
Mod forlængelse af forsorg ud over det fyldte 18. år uden anbringelse i opdragelseshjem	157	196
Mod forlængelse af forsorg ud over det fyldte 18. år og anbringelse i børne- og ungdomshjem	79	89
Børne- og ungdomsforsorg i alt	1256	1396
heraf kombineret med bøde	174	177
<i>Andre vilkår.</i>	1964	1963
Mod tilsyn af Dansk Forsorgsselskab	10	11
Mod ændringsforsorg eller andet tilsyn	2	2
Alene mod bøde	53	39
Alene mod straffri vandel i prøvetiden	40	83
Andre vilkår i alt	105	135

Vilkår om institutionsanbringelse var således i 1964 fastsat i ca. 33 % af tiltalefrafaldene mod børneforsorg, hvilket stort set svarer til forholdene i 1963 (34 %).

Nedgangen i antallet af domfældelser fra 226 til 204 falder fuldtud på de mildere sanktioner: betinget dom og bøde. Antallet af domme

til ungdomsfængsel er uændret 45, medens almindeligt fængsel og hæfte er anvendt i 10 tilfælde mod 6 i 1963.

Ud over oplysningerne om tiltalefrafald og domfældelser vedrørende personer under 18 år indeholder beretningen som sædvanlig en udførlig redegørelse for børneforsorgens arbejde.

Antallet af fjernelser fra hjemmet, der var faldende i hele perioden fra 1945 til 1961, men steg lidt i 1962 og 1963, har på ny vist stigning. Pr. 1. april 1965 var 7040 (43 pr. 10.000) børn og unge fjernet fra hjemmet af andre grunde end rent forsørgelsesmæssige. Ved udgangen af 1963 var tallet 6885 (42 pr. 10.000).

2. Beretningen om fængselsvæsenet i Danmark for året 1964.

Beretningerne for 1960—63 har alle indeholdt udførlige beskrivelser af nogle af fængselsvæsenets anstalter, således at man under ét i disse fire beretninger har en gennemgang af alle anstalter og anstaltsområder (bortset fra ungdomsfængslet i Nyborg). Beretningen for 1964 indeholder ingen tilsvarende beskrivelse, men det er planen, at man i 1965-beretningen vil redegøre for den senere udvikling i de anstalter, der blev nærmere beskrevet i beretningen for 1960.

Statistikken over de 1899 personer, der i 1964 indsattes i statsfængslerne og særanstalterne for straffelovsovertrædelser, viser ingen særlig bemærkelsesværdig ændring i forhold til de tidligere år.

Beretningerne for 1961—63 har indeholdt recidivstatistikker vedrørende personer, der er løsladt i årene 1956—58. Recidivstatistikken savnes i den her omtalte beretning, men det fremgår, at den vil blive videreført i kommende beretninger.

3. Kriminalstatistikken for 1965.

Domfældelsesstatistikken, der i 1964 viste stagnerende tal, viser i 1965 en svag stigning på 2,3 % (1964: 6340; 1965: 6490). For kvindernes vedkommende er tallet derimod uændret (1964: 567; 1965: 565).

Et vist billede af ungdomskriminalitetens udvikling får man ved at se på det samlede antal domfældelser, bødevedtagelser og tiltalefrafald for straffelovsovertrædelser pr. 100.000 i hver aldersgruppe:

Alder	1962	1963	1964	1965
15	1521	1280	1453	1467
16	2623	2101	2310	1901
17	2921	2699	2319	2356
18	2978	2608	2598	2475
19	2453	2476	2278	2331
20	2018	2063	1937	1811
21	1762	1752	1800	1728

Den nedadgående tendens, der har kunnet iagttages i statistikken for de senere år, har således holdt sig, selv om der er nogen variation inden for de enkelte alderstrin.

Domfældelsesstatistikkenes oplysning om *fordelingen mellem begyndere og recidivister* svarer stort set til tallene for de foregående år. Begynderne udgjorde i 1965 57,7 % af det samlede domfældelsestal (1963: 56,6 %, 1964: 56,7 %).

Anvendelse af *betinget dom* har fortsat været svagt faldende. I 1963 fik 36,8 % (2319) af de domfældte mænd en betinget dom. I 1964 var det 35,6 % (2260) og i 1965 34,3 % (2228). Af disse domme var i 1963 1026 eller 44,2 % med udsat strafudmåling. I 1964 var tallet 958, svarende til 42,4 %, og i 1965 990 eller 44,4 %.

Anvendelsen af *kombinerede domme* har til gengæld været stigende. I 1964 var tallet 340 (mænd), i 1965 399. Kombinationen mellem frihedsstraf (betinget eller ubetinget) og bøde udgør en meget væsentlig del heraf; tallet var i 1964 164 (48,2 %) og i 1965 183 (45,9 %).

Opgørelsen over de anvendte sanktioner viser i øvrigt et lidt lavere antal domme til *ungdomsfængsel* (1964 257, 1965 230). Antallet af domme til *forvaring* (psykopatforvaring) var i 1965 71 (1964 52). *Særfængsel* er i 1965 idømt i 84 sager; i 1964 var tallet 69.

Det bemærkelsesværdige fald i *anvendelsen af rene bødestraffe ved straffelovsovertrædelser*, der kunne konstateres i de senere år, er fortsat i 1965. Det samlede antal bødeafgørelser, der i 1962 var 2906, i 1963 2512 og i 1964 2393, er i 1965 nede på 2233. I tyverisager anvendes den rene bødestraf nu meget sjældent.

4. *Politiets årsberetning for 1966.*

Statistikken for 1966 viser et fald i antallet af forbrydelser, der er kommet til politiets kundskab. Medens tallet i 1965 var 155.326, er det i 1966 faldet til 152.559. Også antallet af opklarede forbrydelser er desværre faldet, nemlig fra 51.036 til 47.253.

Et punkt, der fortsat fortjener opmærksomhed, er antallet af sager mod spirituspåvirkede motorførere. Antallet af *tiltalerejsninger* i disse sager viser i 1966 for første gang en nedadgående tendens (1966: 5175, 1965: 5274). Det er selvsagt for tidligt at udtale sig om, hvorvidt denne gunstige udvikling vil holde sig. Den forsøgsordning med „Alcotest“, der i efteråret 1967 indledtes i København, synes imidlertid at være faldet heldigt ud, idet antallet af spiritussager i denne periode har været faldende. Der synes således at være et vist håb om, at den ud fra flere synspunkter meget beklagelige stigning i antallet af spiritussager er bragt under kontrol, uden at det har været nødvendigt at gribe til skærpelse af den gældende lovgivning, jfr. herved bemærkningerne nedenfor under 9.

5. *Dansk Forsorgsselskabs årsberetninger for 1965 og 1966.*

Beretningerne indeholder opstillinger over forsorgsselskabets virksomhed i 1965 og 1966 med bl. a. personundersøgelse af personer, der eventuelt skal idømmes betinget straf, og med tilsyn over for betinget dømte, benådede eller prøveløsladte.

Beretningen viser en fortsat øget tendens til at knytte forsorgsmæssige vilkår til betingede domme. 63 % af de betingede domme med tilsyn var i 1966 forbundet med særlige vilkår (ved siden af det blotte tilsyn) mod 60 % i 1965 og 1964.

Langt hyppigst anvendt er vilkår om „ophold og arbejde efter tilsynsmyndighedens bestemmelse“, men også vilkår om ambulatorisk alkoholistbehandling er almindeligt.

Antallet af personundersøgelser har været stigende; i 1966 foretoges 2457 undersøgelser, mod 2447 i 1965 og 2298 i 1964.

Også antallet af nye tilsyn er steget; medens der i 1964 var en tilgang på 2644, var tilgangen i 1965: 2986 og i 1966: 3367. Denne betydelige stigning skyldes bl. a. de ændrede regler om prøveløsladelse af fængselsfanger, der — efter straffelovsændringen ved lov nr. 212 af 4. juni 1965 — trådte i kraft den 1. oktober 1965.

6. *Kriminalitetsudviklingen 1866—1965.*

I en artikel i *Juristen*, 1967, s. 473—488, har *Karl O. Christiansen* og *Sv. Gram Jensen* givet et statistisk billede af kriminalitetsudviklingen i Danmark gennem hundrede år, med hovedvægten lagt på årene efter 1933.

I konklusionen peges der bl. a. på den stigende kriminalitet, der er registreret i første halvdel af 1960'erne.

Der kan måske i den forbindelse være grund til at erindre om den let nedadgående tendens opgørelsen for året 1966 — der ikke er omfattet af analysen — har vist, jfr. ovenfor under 4.

7. *Cirkulære om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere.*

I et cirkulære af 4. august 1966 har rigsadvokaten givet forskrifter for anklagemyndighedens behandling af sager mod unge under 21 år. Cirkulæret indeholder en meget detaljeret gennemgang af gældende ret for så vidt angår reaktionsvalget overfor forskellige kriminalitetsformer og overtrædere på forskellige alderstrin. Endvidere gives retningslinier for den praktiske fremgangsmåde ved behandlingen af disse sager.

8. *Nyt afsoningssted for straf af særfængsel.*

Gennem de senere år har anvendelse af den tidsbestemte straf af særfængsel i praksis fået større betydning ved siden af den tidsubestemte forvaring.

Ved kgl. anordning nr. 349 af 30. september 1966 om fuldbyrdelse af fængselsstraf i særfængsel er der skabt hjemmel til, at straf af særfængsel for mænd kan udstås i et særfængsel i forvaringsanstalten i Herstedvester foruden som hidtil i særfængslet i forvaringsanstalten i Horsens. Ved skrivelse af 19. december 1967 har justitsministeriet sat ordningen i kraft.

9. Færdselssikkerhedskommissionen.

Den 18. maj 1966 nedsatte justitsministeriet en bredt sammensat færdselssikkerhedskommission, hvori også politiske partier er repræsenteret.

I kommissionens betænkning 3 (utrykt), der blev afgivet den 8. juni 1967, foreslås at nye personvogne, varevogne, motorcykler og knallerter fra et nærmere fastsat tidspunkt skal være forsynet med en særlig, godkendt låseanordning. Forslaget er ikke så meget begrundet i færdselssikkerhedsmæssige som i kriminalpolitiske hensyn.

I betænkning 5 (utrykt) af 13. juli 1967 har man behandlet spørgsmålet om en effektivisering af kontrollen med spirituspåvirkede motorførere. I overensstemmelse med kommissionens forslag er „Alcotest-prøve“ forsøgsvis i efteråret 1967 taget i brug af Københavns politi. Kommissionen har yderligere foreslået, at politikontrollen med færdselen intensiveres, særlig på tidspunkter, hvor erfaringerne viser, at antallet af spirituspåvirkede motorførere er særligt stort; også dette forslag er fulgt op af politiet ved hyppigere kontroleftersyn, hvor alle trafikanter standses; hjemmel hertil findes i færdselslovens § 13, hvorefter politiet kan standse ethvert køretøj med henblik på kontrol med dets tekniske tilstand og med, at føreren opfylder betingelserne for at føre det.

Kommissionen har nu taget hele spørgsmålet om spirituskørsel, herunder spørgsmålet om indførelse af faste promillegrænser, op til behandling.

H. H. Brydensholt.